

ΜΑΘΗΜΑ ΙΙ, ΜΑΘΗΜΑ ΙΙΙΙ

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Aenēas filius Anchīsae est. Patria Aenēae Troia est. Graeci Troiam oppugnant et dolo expugnant. Aenēas cum Anchīsā, cum nato et cum sociis ad Italiam navigat. Sed venti pontum turbant et Aenēan in Africam portant. Ibi Didō regīna novam patriam fundat. Aenēas regīnae insidias Graecōrum renarrat.

β) Serēnā nocte subito luna defecerat; ob repentinum monstrum terror animos militum invaserat et exercitus fiduciam amiserat. Tum Sulpicius Gallus de caeli ratiōne et de stellārum lunaeque statu ac motibus disputāvit eōque modo exercitum alacrem in pugnam misit.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφραστούν στη Νέα Ελληνική τα παραπάνω αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B. 2. Να βρείτε στο διδαγμένο κείμενο μία ετυμολογικά συγγενή λέξη για καθεμιά από τις παρακάτω ελληνικές: σοσιαλισμός, ναυαγός, βεντάλια, ρήγας, σερενάτα.

Μονάδες 10

B. 6. α) Να αναγνωριστούν συντακτικά οι λέξεις:

filius:	είναι.....	στο.....
Aeneae:	είναι.....	στο.....
regina:	είναι.....	στο.....
stellarum:	είναι.....	στα...../.....
modo:	είναι.....	στο.....

(μονάδες 10)

β) Aenēas filius Anchīsae est: Να μετατρέψετε το ρήμα σε ειδικό απαρέμφατο εξαρτώμενο από το Scriptor (=ο συγγραφέας) narrat.... (να δοθεί προσοχή στις απαραίτητες αλλαγές που συνοδεύουν την μετατροπή) (μονάδες 6). Να δικαιολογηθεί η πτώση του υποκειμένου του απαρεμφάτου (4 μονάδες).

(μονάδες 10)

Μονάδες 20

15434-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

A. α) Ο Αινείας είναι γιος του Αγχίση. Πατρίδα του Αινεία είναι η Τροία. Οι Έλληνες πολιορκούν την Τροία και με δόλο την κυριεύουν. Ο Αινείας πλέει προς την Ιταλία με τον Αγχίση, με το γιο του και τους συντρόφους του. Αλλά οι άνεμοι ταραάζουν το πέλαγος και φέρνουν τον Αινεία στην Αφρική. Εκεί η βασίλισσα Διδώ θεμελιώνει μια καινούρια πατρίδα. Ο Αινείας διηγείται στη βασίλισσα από την αρχή τους δόλους των Ελλήνων.

β) Μια ξάστερη νύχτα είχε πάθει ξαφνικά έκλειψη η σελήνη· τρόμος είχε πιάσει/καταλάβει τις ψυχές των στρατιωτών από (αυτό) το ξαφνικό παράξενο και φοβερό θέαμα και ο στρατός είχε χάσει το ηθικό του. Τότε ο Σουλπίκιος Γάλλος πραγματεύτηκε/μίλησε για τη φύση του ουρανού και τη στάση και τις κινήσεις των αστεριών και της σελήνης και με αυτό τον τρόπο έστειλε το στρατό πρόθυμο/με αναπτρωμένο το ηθικό στη μάχη.

B. 2. σοσιαλισμός → sociis

ναυαγός → navigat

βεντάλια → venti

ρήγας → regina

σερενάτα → serena

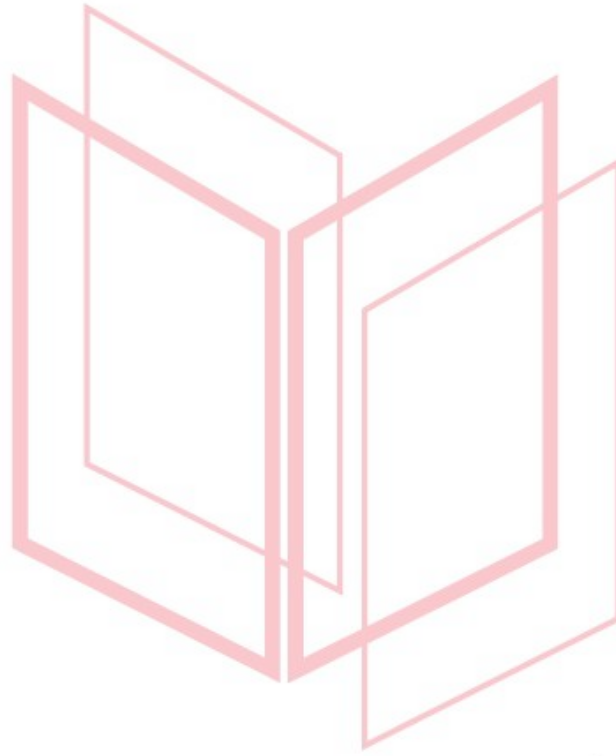
B.6. α)

filius:	Είναι κατηγορούμενο στο Aeneas (μέσω του συνδετικού ρήματος est)
Aeneae:	Είναι γενική κτητική στο patria
regina:	Είναι ομοιόπτωτος ονοματικός προσδιορισμός, παράθεση στο Dido
stellarum:	Είναι γενική υποκειμενική στα statu και motibus
modo:	Είναι αφαιρετική οργανική του τρόπου στο misit

β) Scriptor narrat Aenēam/Aenēan filium Anchīsae esse.

15434-Λύση

Το υποκείμενο του ειδικού παρεμφάτου τίθεται σε αιτιατική πτώση, γιατί έχουμε ετεροπροσωπία. (narrat →Υ scriptor / esse→Υ Aeneam/Aenean)

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ VII, ΜΑΘΗΜΑ XIII

ΚΕΙΜΕΝΟ

α) Caesar propter frumenti inopiam legiōnes in hibernis multis conlocat. Ex quibus quattuor in Nervii hiemāre iubet et tribus imperat in Belgis remanēre. Legātos omnes frumentum in castra importāre iubet. Milites his verbis admonet: «Hostes adventāre audio; speculatōres nostri eos prope esse nuntiant. Vim hostium cavēre debetis; hostes enim de coilibus advolāre solent et caedem militum perpetrāre possunt».

β) Tum Sulpicius Gallus de caeli ratiōne et de stellārum lunaeque statu ac motibus disputāvit eōque modo exercitum alacrem in pugnam misit.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B. 2. Να αντιστοιχίσετε τις παρακάτω λέξεις του κειμένου με τις ελληνικές λέξεις της Β στήλης με τις οποίες είναι ετυμολογικά συγγενείς (δύο λέξεις της στήλης Β περισσεύουν).

A	B
hiemare	μόδιστρος
tribus	χειμώνας
modo	μισεμός
misit	μοτοσικλέτα
motibus	μισός
	χυμός
	τριπλός

Μονάδες 10

B. 6. α) Να αναγνωριστούν συντακτικά οι λέξεις:

frumenti:	είναι.....	στο.....
-----------	------------	----------

15630

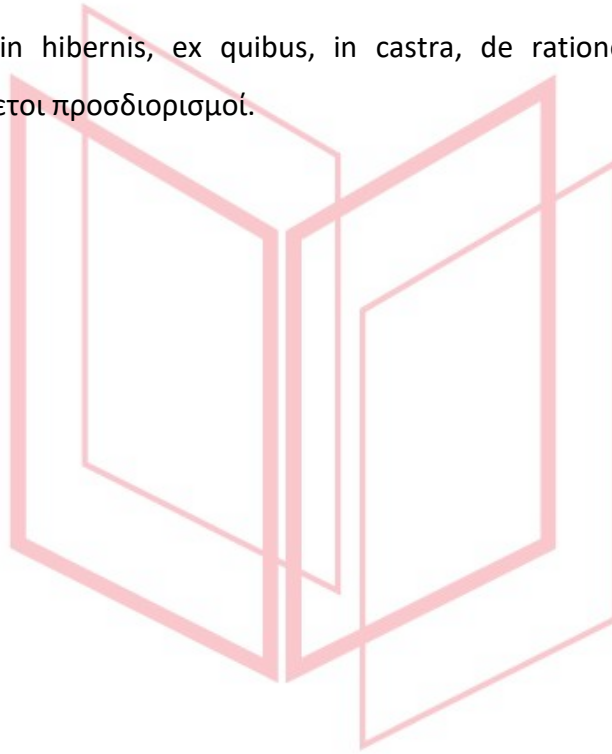
hiemare:	είναι.....	στο.....
verbis:	είναι.....	στο.....
exercitum:	είναι.....	στο.....
alacrem:	είναι.....	στο.....

(μονάδες 10)

β) propter inopiam, in hibernis, ex quibus, in castra, de ratione: Να αναγνωριστούν συντακτικά οι εμπρόθετοι προσδιορισμοί.

(μονάδες 10)

Μονάδες 20

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

15630-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Λόγω / Εξαιτίας της έλλειψης σιταριού ο Καίσαρας εγκαθιστά τις λεγεώνες (του) σε πολλά χειμερινά στρατόπεδα. Διατάζει τέσσερις από αυτές να ξεχειμωνιάσουν στη χώρα των Νερβίων και (άλλες) τρεις διατάζει να παραμείνουν στη χώρα των Βέλγων. Διατάζει όλους τους διοικητές των λεγεώνων να μεταφέρουν στάρι στο στρατόπεδό (τους). Συμβουλεύει τους στρατιώτες (του) με αυτά τα λόγια: «Πληροφορούμαι ότι οι εχθροί πλησιάζουν· οι ανιχνευτές/κατάσκοποί μας αναγγέλλουν ότι οι εχθροί βρίσκονται κοντά. Πρέπει να φυλάγεστε από την βία/δύναμη των εχθρών· γιατί συνηθίζουν να εξορμούν από τους λόφους και μπορούν να κατασφάξουν τους στρατιώτες».

β) Τότε ο Σουλπίκιος Γάλλος πραγματεύτηκε/μίλησε για τη φύση του ουρανού και τη στάση και τις κινήσεις των άστρων και της σελήνης και με αυτό τον τρόπο έστειλε το στρατό με αναπτερωμένο το ηθικό /πρόθυμο στη μάχη.

B. 2.

hiemare → χειμώνας

tribus → τριπλός

modo → μόδιστρος

misit → μισεμός

motibus → μοτοσικλέτα

B. 6. α)

frumenti:	Είναι γενική αντικειμενική	στο inoriam
hiemare:	Είναι έμμεσο αντικείμενο (τελικό απαρέμφατο)	στο iubet
verbis:	Είναι αφαιρετική οργανική του τρόπου	στο admonet
exercitum:	Είναι αντικείμενο	στο misit
alacrem:	Είναι επιρρηματικό κατηγορούμενο του τρόπου	στο exercitum

β) propter inoriam → εμπρόθετος προσδιορισμός του εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου στο conlocat

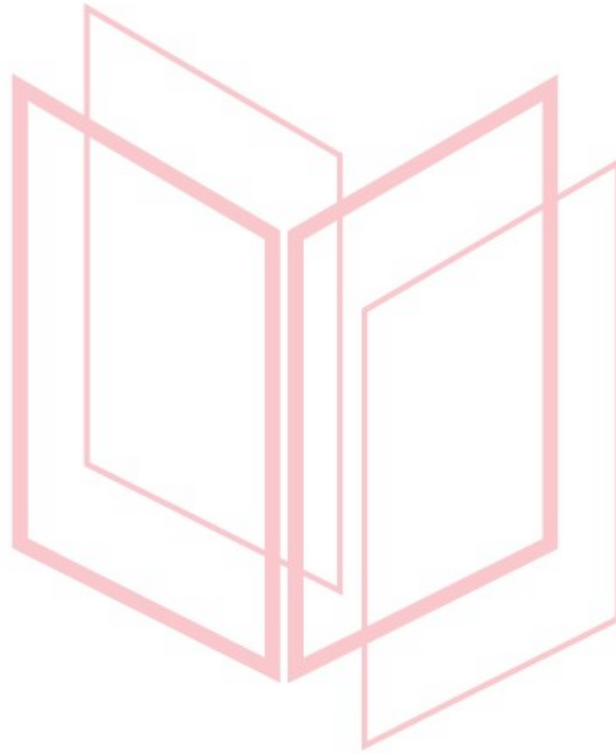
in hibernis → εμπρόθετος προσδιορισμός της στάσης σε τόπο στο conlocat

15630-Λύση

ex quibus→ εμπρόθετος προσδιορισμός του διαιρεμένου όλου στο quattuor

in castra→ εμπρόθετος προσδιορισμός της κατεύθυνσης στο importare

de ratione→ εμπρόθετος προσδιορισμός της αναφοράς στο disputavit

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ ΙΙ, ΜΑΘΗΜΑ ΧΙΙΙ**ΚΕΙΜΕΝΑ**

α) Aenēas filius Anchīsae est. Patria Aenēae Troia est. Graeci Troiam oppugnant et dolo expugnant. Aenēas cum Anchīsā, cum nato et cum sociis ad Italiam navigat. Sed venti pontum turbant et Aenēan in Africam portant. Ibi Didō regīna novam patriam fundat.

β) Serēnā nocte subito luna defecerat; ob repentīnum monstrum terror animos militum invaserat et exercitus fiduciam amiserat. Tum Sulpicius Gallus de caeli ratiōne et de stellārum lunaeque statu ac motibus disputāvit eōque modo exercitum alacrem in pugnam misit.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα παραπάνω αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B. 2. Να αντιστοιχίσετε τις παρακάτω λέξεις του κειμένου της Α' στήλης με τις ελληνικές λέξεις της Β' στήλης με τις οποίες είναι ετυμολογικά συγγενείς (δύο λέξεις της στήλης Β περισσεύουν).

A	B
dolo	αίνιγμα
navigat	μάδημα
nocte	μοδάτος
motibus	ολονύκτιος
modo	άδολος
	μοτοποδήλατο
	ναύτης

Μονάδες 10

15864

Β. 6. α) Να αναγνωριστούν συντακτικά οι λέξεις:

dolo:	είναι.....	στο.....
pontum:	είναι.....	στο.....
regina:	είναι.....	στο.....
nocte:	είναι.....	στο.....
militum:	είναι.....	στο.....

(μονάδες 10)

β) Sed venti pontum turbant : Να μετατραπεί η ενεργητική σύνταξη στην παθητική (6 μονάδες) και να δικαιολογηθεί η μορφή του ποιητικού αιτίου (4 μονάδες).

Μονάδες 20

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

15864-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

A. α) Ο Αινείας είναι γιος του Αγχίση. Πατρίδα του Αινεία είναι η Τροία. Οι Έλληνες πολιορκούν την Τροία και με δόλο την κυριεύουν. Ο Αινείας πλέει προς την Ιταλία με τον Αγχίση, με το γιο (του) και τους συντρόφους (του). Αλλά οι άνεμοι ταράζουν τη θάλασσα και φέρνουν/παρασύρουν τον Αινεία στην Αφρική. Εκεί η Διδώ, η βασίλισσα, θεμελιώνει/ιδρύει καινούρια πατρίδα.

β) Μια ξάστερη νύχτα η σελήνη ξαφνικά είχε χαθεί / είχε πάθει έκλειψη· τρόμος είχε πιάσει/καταλάβει τις ψυχές των στρατιωτών από (αυτό) το ξαφνικό παράξενο και φοβερό θέαμα και ο στρατός είχε χάσει το ηθικό του. Τότε ο Σουλπίκιος Γάλλος πραγματεύτηκε / μίλησε για τη φύση του ουρανού και τη στάση και τις κινήσεις των αστεριών και της σελήνης και με αυτό τον τρόπο έστειλε το στρατό πρόθυμο/με αναπτερωμένο το ηθικό στη μάχη.

B. 2. dolo→άδολος

navigat→ναύτης

nocte→ολονύκτιος

motibus→μοτοποδήλατο

modo→μοδάτος

6. α)

dolo:	Είναι αφαιρετική οργανική του τρόπου	στο expugnant
pontum:	Είναι αντικείμενο	στο turbant
regina:	Είναι ομοιόπτωτος ονοματικός προσδιορισμός, παράθεση	στο Dido
nocte:	Είναι αφαιρετική του χρόνου	στο defecerat
militum:	Είναι γενική κτητική	στο animos

β) Sed pontus turbatur ventis.

Το ποιητικό αίτιο τίθεται σε απρόθετη αφαιρετική, γιατί πρόκειται για άψυχο.

ΜΑΘΗΜΑ VII, ΜΑΘΗΜΑ XIII**ΚΕΙΜΕΝΑ**

α) Legātos omnes frumentum in castra importāre iubet. Milites his verbis admonet: «Hostes adventāre audio; speculatōres nostri eos prope esse nuntiant. Vim hostium cavēre debetis; hostes enim de collibus advolāre solent et caedem militum perpetrāre possunt».

β) Tum Sulpicius Gallus de caeli ratiōne et de stellārum lunaequestatu ac motibus disputāvit eōque modo exercitum alacrem in pugnam misit. Sic liberāles artes Galli aditum ad illustrem illam Pauliānam victoriam dedērunt. Quia ille metum exercitus Rōmāni vicerat, imperātor adversarios vincere potuit!

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα παραπάνω αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B. 2. Να βρείτε στο διδαγμένο κείμενο μία ετυμολογικά συγγενή λέξη για καθεμιά από τις παρακάτω ελληνικές: μιλιταρισμός, ρήμα, λούστρος, πυγμαχία, μισεμός.

Μονάδες 10

B. 6. α) Να αναγνωριστούν συντακτικά οι λέξεις:

frumentum:	είναι.....	στο.....
militum:	είναι.....	στο.....
modo:	είναι.....	στο.....
alacrem:	είναι.....	στο.....
aditum:	είναι.....	στο.....

(μονάδες 10)

β) Hostes adventāre audio.

Να εξαρτήσετε τη φράση από το Caesar dicit δημιουργώντας απαρεμφατική σύνταξη

(μονάδες 6) και να δικαιολογήσετε την πτώση του υποκειμένου του απαρεμφάτου που

δημιουργήσατε (μονάδες 4). (μονάδες 10)

Μονάδες 20

16578-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. α) Διατάζει όλους τους διοικητές των λεγεώνων να εισάγουν/να φέρουν μέσα δημητριακά/στάρι στο στρατόπεδό (τους). Συμβουλεύει τους στρατιώτες (του) με αυτά τα λόγια: «Ακούω/Πληροφορούμαι ότι οι εχθροί πλησιάζουν· οι ανιχνευτές/κατάσκοποί μας αναγγέλλουν ότι αυτοί βρίσκονται κοντά. Πρέπει/οφείλετε να προσέχετε/φυλάγεστε από τη δύναμη/βία των εχθρών· γιατί οι εχθροί συνηθίζουν να εξορμούν από τους λόφους και μπορούν να κατασφάξουν τους στρατιώτες μας».

β) Τότε ο Σουλπίκιος Γάλλος πραγματεύτηκε / μίλησε για τη φύση του ουρανού και τη στάση και τις κινήσεις των αστεριών και της σελήνης και με αυτό τον τρόπο έστειλε το στρατό πρόθυμο/με αναπτρωμένο το ηθικό στη μάχη. Έτσι οι ελευθέρια τέχνες του Γάλλου άνοιξαν το δρόμο για τη λαμπρή/ένδοξη εκείνη νίκη του Αιμίλιου Παύλου. Επειδή εκείνος είχε κατανικήσει τον φόβο του ρωμαϊκού στρατού, ο στρατηγός μπόρεσε να νικήσει τους αντιπάλους/εχθρούς!

B. 2.

μιλιταρισμός→milites/militum

ρήμα→verbis

λούστρος→lunae/illustrem

πυγμαχία→pugnam

μισεμός→misit

B. 6. α)

frumentum:	Είναι αντικείμενο στο απαρέμφατο importare
militum:	Είναι γενική αντικειμενική ως ετερόπτωτος προσδιορισμός στο caedem
modo:	Είναι αφαιρετική (οργανική) του τρόπου στο misit
alacrem:	Είναι επιρρηματικό κατηγορούμενο του τρόπου στο exercitum
aditum:	Είναι αντικείμενο στο dederunt

β) Caesar dicit se hostes adventare audire.

Το υποκείμενο του ειδικού απαρεμφάτου βρίσκεται πάντα σε αιτιατική πτώση και δεν παραλείπεται (λατινισμός).

Σημείωση: Βλέπε μάθημα XIV (Respondit ille se esse Orcum.)

ΜΑΘΗΜΑ ΙΙΙ, ΜΑΘΗΜΑ ΧΙΙΙ

α) Oraculum incolis respondet: «regia hostia deo placet!» Tum Cēpheus Andromedam ad scopulum adligat; belua ad Andromedam se movet. Repente Perseus calceis pennātis advolat; puellam videt et stupet formā puellae.

β) Serēnā nocte subito luna defecerat; ob repentīnum monstrum terror animos militum invaserat et exercitus fiduciam amiserat. Tum Sulpicius Gallus de caeli ratiōne et de stellārum lunaeque statu ac motibus disputāvit eōque modo exercitum alacrem in pugnam misit. Sic liberāles artes Galli aditum ad illustrem illam Pauliānam victoriam dedērunt.

A. Να μεταφραστούν στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B.2. Να βρείτε μία λέξη των λατινικών κειμένων που σας δόθηκαν που έχει ετυμολογική συγγένεια με καθεμιά από τις παρακάτω νεοελληνικές λέξεις, συμπληρώνοντας τον πίνακα που ακολουθεί.

Νεοελληνική λέξη	Συγγενής ετυμολογικά λατινική λέξη
μοτοσικλετιστής	
ιδεοκαταιγίδα	
λεύκανση	
λουστραδόρος	
παραδοτέος	

Μονάδες 10

B.6.α) Στο απόσπασμα «Oraculum incolis respondet... exercitum alacrem in pugnam misit» να εντοπίσετε πέντε διαφορετικούς ως προς τη συντακτική τους λειτουργία εμπρόθετους προσδιορισμούς και να τους καταγράψετε στον ακόλουθο πίνακα.

Εμπρόθετος προσδιορισμός	Συντακτική λειτουργία
1.	είναι στο
2.	είναι στο
3.	είναι στο
4.	είναι στο
5.	είναι στο

Μονάδες 10

17371

β) «Serēnā nocte subito luna defecerat» και « Sic liberāles artes Galli aditum [...] dedērunt.

Στις παραπάνω φράσεις, αφού εντοπίσετε τους ομοιόπτωτους επιθετικούς προσδιορισμούς και τον όρο που προσδιορίζουν (μονάδες 4), να τους μετατρέψετε σε δευτερεύουσες αναφορικές προσδιοριστικές προτάσεις, επιλέγοντας το σωστό γένος της αναφορικής αντωνυμίας, ανάλογα με τον προσδιοριζόμενο κάθε φορά όρο, τον οποίο θα αντιγράψετε (μονάδες 6).

Μονάδες 10

Μονάδες 20

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

17371-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

α) Το μαντείο απαντά στους κατοίκους: «βασιλικό σφάγιο για θυσία αρέσει στον θεό!». Τότε ο Κηφέας δένει την Ανδρομέδα σε έναν βράχο. Το κήτος κινείται/κατευθύνεται προς την Ανδρομέδα. Ξαφνικά καταφθάνει πετώντας/σπεύδει ο Περσέας με τα φτερωτά σανδάλια/υποδήματά (του). Βλέπει την κοπέλα και θαμπώνεται από την ομορφιά της κοπέλας. Ο Περσέας σκοτώνει το κήτος με δόρυ και ελευθερώνει την Ανδρομέδα.

β) Μια ξάστερη νύχτα, ξαφνικά η σελήνη είχε χαθεί (είχε πάθει έκλειψη)· εξαιτίας του ξαφνικού παράξενου και φοβερού θεάματος, τρόμος είχε καταλάβει τις ψυχές των στρατιωτών και ο στρατός είχε χάσει την αυτοπεποίθησή του (το ηθικό του). Τότε ο Σουλπίκιος Γάλλος μίλησε για/πραγματεύτηκε τη φύση του ουρανού και τη στάση και τις κινήσεις των αστεριών και της σελήνης, και μ' αυτόν τον τρόπο έστειλε τον στρατό πρόθυμο στη μάχη/ με αναπτερωμένο το ηθικό. Έτσι οι ελευθέρια τέχνες του Γάλλου άνοιξαν τον δρόμο για εκείνη τη λαμπρή νίκη του Παύλου.

B.2.

Νεοελληνική λέξη	Συγγενής ετυμολογικά λατινική λέξη
μοτοσικλετιστής	movet, motibus
ιδεοκαταιγίδα	videt
λεύκανση	luna, lunae
λουστραδόρος	illustrem (luna, lunae: σύμφωνα με το σχολικό εγχειρίδιο, σελ. 104)
παραδοτέος	dederunt

B.6.α)

Εμπρόθετος προσδιορισμός	Συντακτική λειτουργία
1. ad scorulum	είναι εμπρόθετος προσδιορισμός του τόπου στο ρήμα adligat ή εμπρόθετος προσδιορισμός της στάσης σε τόπο στο ρήμα adligat σύμφωνα με: Χρήστος Νικ. Κανελλόπουλος, <i>Λατινικά για την Γ' δέσμη</i> , Α' μέρος, σελ. 40.
2. ad Andromedam	είναι εμπρόθετος προσδιορισμός της κίνησης/κατεύθυνσης σε πρόσωπο στο ρήμα movet.

17371-Λύση

3. ob monstrum	είναι εμπρόθετος προσδιορισμός του εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου στο ρήμα <i>invaserat</i> .
4. de caeli ratiōne ή de statu ή (de) motibus	είναι εμπρόθετος προσδιορισμός της αναφοράς στο <i>disputāvit</i> .
5. in pugnam	είναι εμπρόθετος προσδιορισμός του σκοπού στο ρήμα <i>misit</i> .

β) Στην πρόταση «*Serēnā nocte subito luna defecerat*» ο ομοιόπτωτος επιθετικός προσδιορισμός είναι η λέξη *serēnā* που προσδιορίζει την λέξη *nocte*.

Στην πρόταση «*Sic liberāles artes Galli aditum [...] dedērun*t» ο ομοιόπτωτος προσδιορισμός είναι η λέξη *liberāles* που προσδιορίζει τη λέξη *artes*.

Μετατροπή των παραπάνω επιθετικών προσδιορισμών σε δευτερεύουσες αναφορικές προσδιοριστικές προτάσεις:

Nocte, quae serena erat.

Artes, quae liberales erant.

αθηνάϊκων

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ VIII, ΜΑΘΗΜΑ XI, ΜΑΘΗΜΑ XIII**ΚΕΙΜΕΝΟ**

α) Ad retia sedēbam; erat in proximo non venabulum sed stilus et pugillāres;

β) Ubi in Italiā fuit, apud Ticīnum, Trebiam, Trasumēnum et Cannas copias Rōmanōrum profligāvit et delēvit. Populus Rōmānus cladem Cannensem pavidus audīvit.

γ) Sulpicius Gallus legatus Luci Aemili Pauli erat, qui bellum adversus Persen regem gerebat. Serena nocte subito luna defecerat; ob repentinum monstrum terror animos militum invaserat et exercitus fiduciam amiserat. Tum Sulpicius Gallus de caeli ratione et de stellarum lunaeque statu ac motibus disputavit eoque modo exercitum alacrem in pugnam misit.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B.2. Να βρείτε στο διδαγμένο κείμενο μία ετυμολογικά συγγενή λέξη για καθεμιά από τις παρακάτω ελληνικές λέξεις: έδρα, κλάσμα, λευκαντικό, τρόμος, ρασιοναλιστής

Μονάδες 10

B. 6. α) Να εντάξετε τα κατηγορούμενα του κειμένου γ' στον παρακάτω πίνακα

Είδος κατηγορούμενου στήλη α'	Κατηγορούμενο στο κείμενο στήλη β' (μονάδες 4: 2+2)	Όρος στον οποίο αναφέρονται στήλη γ' (μονάδες 4: 2+2)	Ρήμα εξάρτησης στήλη δ' (μονάδες 2)
Απλό Επιρρηματικό κατηγορούμενο του τρόπου			

(Μονάδες 10)

β. Ubi in Italia fuit, apud Ticinum, Trebiam, Trasumenum et Cannas copias Romanorum profligavit: Να αναγνωρίσετε την δευτερεύουσα πρόταση (εισαγωγή, εκφορά, συντακτική λειτουργία)

(Μονάδες 10)**(Μονάδες 20)**

17423-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ VIII, XI, XIII

α) Καθόμουν κοντά στα δίχτυα· πλάι μου δεν υπήρχε κυνηγετική λόγχη αλλά γραφίδα και πλάκες αλειμμένες με κερί·

β) Όταν βρέθηκε στην Ιταλία, κοντά στον (ποταμό) Τίκινο, στον (ποταμό) Τρεβία, στην (λίμνη) Τρασιμένη και στις Κάννες κατατρόπωσε και εξολόθρευσε τις στρατιωτικές δυνάμεις των Ρωμαίων. Ο Ρωμαϊκός λαός πληροφορήθηκε έντρομος την συντριβή / καταστροφή των Καννών.

γ) Ο Σουλπίκιος Γάλλος ήταν ύπαρχος του Λεύκιου Αιμίλιου Παύλου, ο οποίος διεξήγαγε πόλεμο εναντίον του βασιλιά Περσέα. (Μια) ξάστερη /καθαρή νύχτα η σελήνη ξαφνικά είχε χαθεί / είχε πάθει έκλειψη· εξαιτίας του ξαφνικού παράξενου και φοβερού θεάματος τρόμος είχε καταλάβει τις ψυχές των στρατιωτών και ο στρατός είχε χάσει την αυτοπεποίθησή (του). Τότε ο Σουλπίκιος Γάλλος πραγματεύτηκε /μίλησε για την φύση του ουρανού και για την στάση και τις κινήσεις των αστεριών και της σελήνης και μ' αυτό τον τρόπο έστειλε το στρατό πρόθυμο/ με αναπτρωμένο ηθικό στην μάχη.

B.2.

έδρα: sedebam

κλάσμα: clades

λευκαντικό: luna, lunae(que)

τρόμος: terror

ρασιοναλιστής: ratione

B.6.α

Είδος κατηγορούμενου στήλη α'	Κατηγορούμενο στο κείμενο στήλη β'	Όρος στον οποίο αναφέρονται στήλη γ'	Ρήμα εξάρτησης Στήλη δ'
Απλό	Legatus (απλό κατηγορούμενο)	στο Sulpicius Gallus	από το συνδεδετικό (erat)
Επιρρηματικό κατηγορούμενο	alacrem(επιρρηματικό κατηγορούμενο του		από το p. misit

17423-Λύση

του τρόπου	τρόπου)	στο exercitum	(ρήμα κίνησης)

β) Δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση, η οποία εισάγεται με τον χρονικό σύνδεσμο ubi, γιατί δηλώνει το προτερόχρονο. Εκφέρεται με οριστική παρακειμένου (fuit), γιατί αναφέρεται στο παρελθόν. Χρησιμοποιείται ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο ρήμα των κύριων προτάσεων profligavit και delevit

αθλημπινίσης

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ VIII, ΜΑΘΗΜΑ XIII

ΚΕΙΜΕΝΟ

α) cogitābam aliquid enotabamque; etsi retia vacua, plēnas tamen cēras habēbam. Silvae et solitudo sunt magna incitamenta cogitatiōnis. Cum in venatiōnibus eris, licēbit tibi quoque pugillāres adportāre: vidēbis non Diānam in montibus sed Minervam errāre. Vale!

β) Serēnā nocte subito luna defecerat; ob repentinum monstrum terror animos militum invaserat et exercitus fiduciam amiserat. Tum Sulpicius Gallus de caeli ratiōne et de stellārum lunaeque statu ac motibus disputāvit eōque modo exercitum alacrem in pugnam misit.

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα δοθέντα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

B.2. Να αντιστοιχίσετε τους λατινικούς τύπους της στήλης Α με τους νεοελληνικούς τύπους της στήλης Β, με τους οποίους συγγενεύουν ετυμολογικά. Δύο (2) τύποι της στήλης Β περισσεύουν.

Στήλη Α	Στήλη Β
1.plenas	i.πορτιέρης
2.ceras	ii.λευκός
3.adportare	iii.γύρω
4.serena	iv.πληθυντικός
5. luna	v.κηροπωλείο
	vi.μπροστά
	vii. σερενάτα

Μονάδες 10

B.6.α. Cum in venatiōnibus eris, licēbit tibi quoque pugillāres adportāre: vidēbis non Diānam in montibus sed Minervam errāre. (lectio viii)

ob repentinum monstrum terror animos militum invaserat et exercitus fiduciam amiserat. (lectio xiii)

Να εντοπίσετε τους επιρρηματικούς προσδιορισμούς των δοθέντων αποσπασμάτων και να συμπληρώσετε τον πίνακα που ακολουθεί.

18538

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ	ΜΟΡΦΗ	ΟΡΟΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ	ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΗ ΣΧΕΣΗ

(μονάδες 10)

Β.6.β. Cum in venatiōnibus eris, licēbit tibi quoque pugillāres adportāre: Να εντοπίσετε τη δευτερεύουσα πρόταση, να αναγνωρίσετε το είδος της και να γράψετε τον τρόπο εισαγωγής, την εκφορά και τον συντακτικό της ρόλο.

(μονάδες 10)

Μονάδες 20

αθλημπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

18538-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. α) σκεφτόμουν κάτι και κρατούσα σημειώσεις ·αν και (είχα) παρά (το ότι είχα) άδεια τα δίκτυα, είχα όμως γεμάτες τις πλάκες. Τα δάση και η ερημιά/ μοναξιά είναι δυνατά/ μεγάλα ερεθίσματα της σκέψης. Όταν θα βρεθείς στο κυνήγι, θα μπορέσεις και εσύ να φέρεις μαζί σου πλάκες αλειμμένες με κερί· θα δεις όχι την Άρτεμη/δε θα δεις την Άρτεμη, αλλά την Αθηνά να περιπλανιέται στα βουνά. Υγιάινε/Γειά σου!

β) Μια ξάστερη νύχτα ξαφνικά η σελήνη είχε πάθει έκλειψη/ έγινε ξαφνικά έκλειψη της σελήνης · εξαιτίας του ξαφνικού παράξενου και φοβερού θεάματος τρόμος είχε καταλάβει τις ψυχές των στρατιωτών και ο στρατός είχε χάσει την αυτοπεποίθησή (του). Τότε ο Σουλπίκιος Γάλλος μίλησε για τη φύση του ουρανού και για τη θέση/στάση και τις κινήσεις των άστρων και της σελήνης και με αυτόν τον τρόπο έστειλε τον στρατό με αναπτερωμένο ηθικό στη μάχη.

(μονάδες 20)

B.2.

1iv, 2v,3i,4vii,5ii

(μονάδες 10)

B.6.α)

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ	ΜΟΡΦΗ	ΟΡΟΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ	ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΗ ΣΧΕΣΗ
Cum...eris	δευτερεύουσα πρόταση	στο licebit της Κ.Π.	χρόνος
in venationibus	εμπρόθετος προσδιορισμός	στο eris	τόπος (μεταφορικά)/κατάσταση
quoque	επίρρημα	στο licebit	τρόπος
in montibus	εμπρόθετος προσδιορισμός	στο errare	τόπος (στάση σε τόπο)
ob monstrum	εμπρόθετος προσδιορισμός	στο invaserat	εξωτερικό αναγκαστικό αίτιο

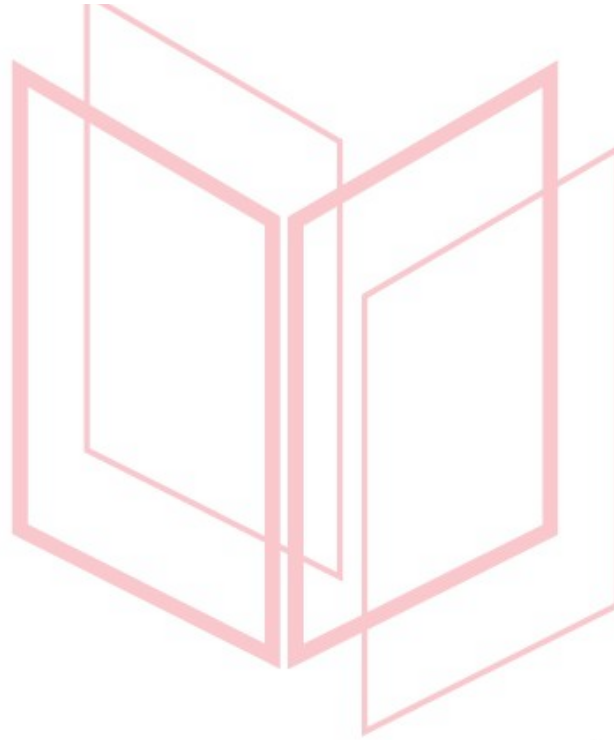
(μονάδες 10)

18538-Λύση

B.6.β) Cum in venatiōnibus eris: δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση, εισάγεται με τον cum, εκφέρεται με οριστική μέλλοντα (eris) και λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο ρήμα licebit της πρότασης εξάρτησης.

(μονάδες 10)

(μονάδες 20)

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ XIII, ΜΑΘΗΜΑ XIV**ΚΕΙΜΕΝΟ**

α) Sic liberāles artes Galli aditum ad illustrem illam Pauliānam victoriam dedērunt. Quia ille metum exercitus Rōmāni vicerat, imperātor adversarios vincere potuit!

β) Post bellum Actiacum Cassius Parmensis, qui in exercitu M. Antōnii fuerat, Athēnas confūgit. Ibi vix animum sollicitum somno dederat, cum repente apparuit ei species horrenda. Existimāvit ad se venire hominem ingentis magnitudinis et facie squalidā, similem effigiēi mortui. Quem simul aspexit Cassius, timōrem concēpit nomenque eius audīre cupīvit . Respondit ille se esse Orcum. Tum terror Cassium concussit et e somno eum excitāvit.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα

Μονάδες 20

B. 2. Να αντιστοιχίσετε τις λέξεις της στήλης Α' από το κείμενο με τις λέξεις της στήλης Β' της Νέας Ελληνικής που είναι ετυμολογικά συγγενείς. Τρεις λέξεις από την στήλη β' περισσεύουν:

ΣΤΗΛΗ Α (ΛΕΞΕΙΣ ΚΕΙΜΕΝΟΥ)	ΣΤΗΛΗ Β (ΛΕΞΕΙΣ ΣΤΗΝ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ)
1 illustrem	α φάτσα
2 dederunt	β λουστραδόρος
3 imperator	γ βροτός
4 facie	δ εντολοδότης
5 mortui	ε ιμπεριαλιστής
	στ σερβίτσιο
	ζ ανθρωπιστής
	η λιμπρέτο

Μονάδες 10

18628

Β.6.α) Στο απόσπασμα του β' κειμένου (Ibi...mortui) να εντοπίσετε τους ομοιόπτωτους ονοματικούς προσδιορισμούς και να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα:

Ομοιόπτωτος Ονοματικός προσδιορισμός λέξη στο κείμενο (μονάδες 5)	Συντακτική λειτουργία ομοιόπτωτου προσδιορισμού (μονάδες 2,5)	Λέξη που προσδιορίζει (μονάδες 2,5)

(Μονάδες 10)

β. Στην περίοδο λόγου Respondit ille se esse Orcum να εντοπίσετε το απαρέμφατο (μονάδες 2), το είδος του απαρεμφάτου (μονάδες 2), να δηλώσετε το υποκείμενό του (μονάδες 4) και να αιτιολογήσετε την πτώση του (μονάδες 2).

(Μονάδες 10)

Μονάδες 20

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

18628-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

α) Έτσι οι ελευθέρια τέχνες (τα «ελευθέρια μαθήματα») του Γάλλου άνοιξαν το δρόμο για την ένδοξη εκείνη νίκη του Παύλου. Επειδή εκείνος είχε νικήσει το φόβο του Ρωμαϊκού στρατού, ο στρατηγός μπόρεσε να νικήσει τους αντιπάλους /εχθρούς!

β) Μετά τη ναυμαχία στο Άκτιο ο Κάσσιος από την Πάρμα, που είχε υπηρετήσει στο στρατό του Μάρκου Αντώνιου, κατέφυγε στην Αθήνα. Εκεί μόλις είχε παραδώσει στον ύπνο την ταραγμένη (του) ψυχή, όταν του εμφανίστηκε ξαφνικά (μια) φρικτή μορφή/θέαμα. Νόμιζε ότι ερχόταν προς το μέρος του/προς αυτόν (ένας) άνθρωπος με πελώριο μέγεθος και βρόμικο πρόσωπο, όμοιος με εικόνα/είδωλο νεκρού. Μόλις ο Κάσσιος τον κοίταξε, τον έπιασε φόβος και επιθύμησε να πληροφορηθεί /να ακούσει το όνομά του. Εκείνος απάντησε ότι ήταν ο Πλούτωνας (Χάροντας). Τότε τρόμος συντάραξε τον Κάσσιο και τον σήκωσε απ' τον ύπνο (τον ξύπνησε).

B.2.

1β, 2δ, 3ε, 4α, 5γ

B.6.α

Ομοιόπτωτος Ονοματικός προσδιορισμός λέξη στο κείμενο	Συντακτική λειτουργία ομοιόπτωτου προσδιορισμού	Λέξη που προσδιορίζει
sollicitum	επιθετικός προσδιορισμός	στο animum
horrenda	επιθετικός προσδιορισμός	στο species
ingentis	επιθετικός προσδιορισμός	στο magnitudinis
squalidā	επιθετικός προσδιορισμός	στο facie
similem	παράθεση	στο hominem

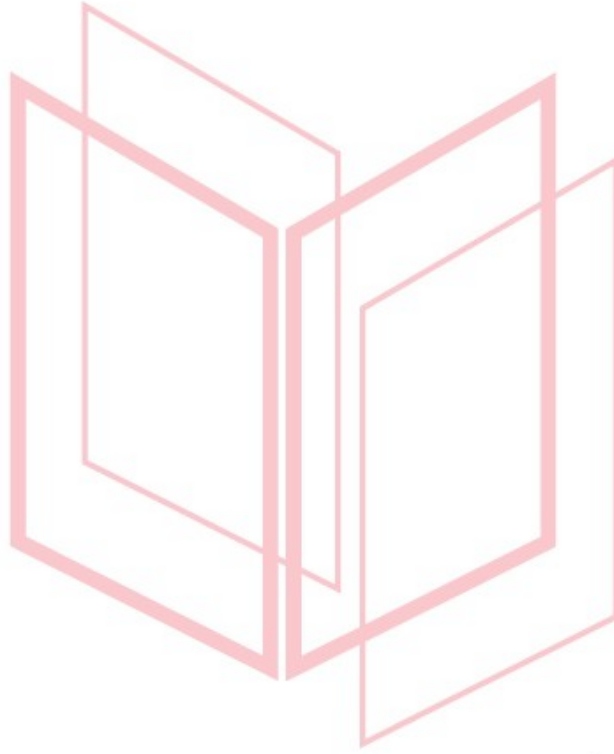
β) Respondit ille se esse Orcum

esse: ειδικό απαρέμφατο

se: Υποκείμενο Απαρεμφάτου

18628-Λύση

Το υποκείμενο του ρήματος *respondit* είναι *ille* και το υποκείμενο του ειδικού απαρεμφάτου *esse* είναι το *se*. Παρά το γεγονός ότι το υποκείμενο (*ille*) του ρήματος (*respondit*) ταυτίζεται νοηματικά με το υποκείμενο (*se*) του απαρεμφάτου *esse* και έχουμε ταυτοπροσωπία, το υποκείμενο του απαρεμφάτου τίθεται σε αιτιατική πτώση, καθώς το υποκείμενο του ειδικού απαρεμφάτου τίθεται κανονικά σε αιτιατική και δεν παραλείπεται ποτέ (λατινισμός).

αθημπινίσης

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ ΙΙ, ΜΑΘΗΜΑ ΧΙΙΙ

ΚΕΙΜΕΝΟ

α) Sed venti pontum turbant et Aenean in Africam portant. Ibi Didō regīna novam patriam fundat. Aenēas regīnae insidias Graecōrum renarrat. Regīna Aenēan amat et Aenēas regīnam. Denique Aenēas in Italiam navigat et regīna expīrat.

β) Sulpicius Gallus legātus Luci Aemili Pauli erat, qui bellum adversus Persen regem gerēbat. Serēnā nocte subito luna defecerat; ob repentinum monstrum terror animos militum invaserat et exercitus fiduciam amiserat. Tum Sulpicius Gallus de caeli ratiōne et de stellārum lunaeque statu ac motibus disputāvit eōque modo exercitum alacrem in pugnam misit.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B. 2. Να επιλέξετε για καθεμία λατινική λέξη του κειμένου της στήλης Α μια από τις τρεις ελληνικές λέξεις της στήλης Β που είναι ετυμολογικά συγγενής.

regina	ρήγας
	ρίγος
	ρήγμα
navigat	ναυσιπλοΐα
	αυτοκρατορία
	άφταστος
nocte	νηστικός
	νυκτερινός
	νηκτικός
motibus	μοτοποδήλατο
	μεταφορικός
	μετακίνηση
pugnam	πυκνότητα

18830

	πυξίδα
	πυγμαχία

Μονάδες 10

Β. 6. α) Να εντοπίσετε το ρήμα και να αναγνωρίσετε συντακτικά τους υπόλοιπους όρους στην παρακάτω περίοδο λόγου: *Aenēas regīnae insidias Graecōrum renarrat.*

	Είναι το ρήμα της πρότασης
	Είναι.....στο.....
	Είναι.....στο.....
	Είναι.....στο.....
	Είναι.....στο.....

(μονάδες 10)

β) Να μετατρέψετε την κύρια πρόταση «*Ibi Didō regīna novam patriam fundat*» σε απαρεμφατική με εξάρτηση από το «*Vergilius narrat...*», κάνοντας όλες τις απαραίτητες αλλαγές (6 μονάδες). Να δικαιολογήσετε την πτώση του υποκειμένου του απαρεμφάτου (4 μονάδες).

(μονάδες 10)

Μονάδες 20

αθλημπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

18830-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

α) Αλλά (οι) άνεμοι (ανα)ταράζουν τη θάλασσα (το πέλαγος) και μεταφέρουν (φέρνουν) τον Αινεία στην Αφρική. Εκεί η Διδώ η βασίλισσα θεμελιώνει / ιδρύει μια καινούρια πατρίδα. Ο Αινείας αφηγείται (διηγείται) από την αρχή στην βασίλισσα την ενέδρα / δόλο / το τέχνασμα (τους δόλους) των Ελλήνων. Η βασίλισσα αγαπά (ερωτεύεται) τον Αινεία και ο Αινείας τη βασίλισσα. Τέλος (τελικά) ο Αινείας πλέει προς την Ιταλία και η βασίλισσα πεθαίνει / ξεψυχά.

β) Ο Σουλπίκιος Γάλλος ήταν ύπαρχος του Λεύκιου Αιμίλιου Παύλου, ο οποίος διεξήγαγε πόλεμο (πολεμούσε) εναντίον του βασιλιά Περσέα. (Μια) ξάστερη /καθαρή νύχτα η σελήνη ξαφνικά είχε χαθεί / είχε πάθει έκλειψη (έγινε ξαφνικά έκλειψη σελήνης)- εξαιτίας του ξαφνικού παράξενου και φοβερού θεάματος τρόμος είχε εισχωρήσει / καταλάβει / πιάσει τις ψυχές των στρατιωτών και ο στρατός είχε χάσει την αυτοπεποίθησή / εμπιστοσύνη / το ηθικό (του). Τότε ο Σουλπίκιος Γάλλος πραγματεύτηκε / μίλησε για την φύση του ουρανού και για την στάση και τις κινήσεις των αστεριών και της σελήνης και μ' αυτό τον τρόπο έστειλε το στρατό πρόθυμο / με αναπτερωμένο ηθικό στην μάχη.

B. 2.

A'	B'
regina	ρήγας
navigat	ναυσιπλοΐα
nocte	νυχτερινός
motibus	μοτοποδήλατο
pugnam	πυγμαχία

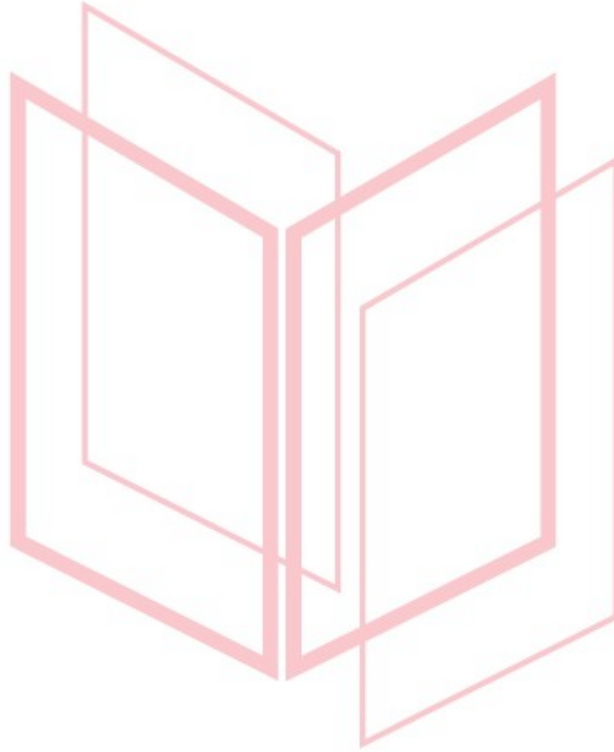
B. 6. α)

renarrat	Είναι το ρήμα της πρότασης
Aenēas	Είναι υποκείμενο στο ρήμα renarrat
insidias	Είναι άμεσο αντικείμενο στο ρήμα renarrat
Graecōrum	Είναι γενική υποκειμενική στο insidias
regīnae	Είναι έμμεσο αντικείμενο στο ρήμα renarrat

18830-Λύση

β) Vergilius narrat ibi Didonem reginam novam patriam fundare.

Το υποκείμενο του ειδικού απαρεμφάτου *Didonem* βρίσκεται σε πτώση αιτιατική, καθώς υπάρχει ετεροπροσωπία. Σε αιτιατική πτώση βρίσκεται και το *reginam*, που λειτουργεί ως ομοιόπτωτος ονοματικός προσδιορισμός (παράθεση) στο υποκείμενο του απαρεμφάτου *fundare, Didonem*.

αθημπινίσης

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

19537

ΜΑΘΗΜΑ VI, ΜΑΘΗΜΑ XIII

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Lex enim est fundamentum libertātis, fons aequitātis. Mens et animus et consilium et sententia civitātis posita est in legibus. Ut corpora nostra sine mente, sic civitas sine lege non stat. Legum ministri sunt magistrātus, legum interpretes iudices, legum denique omnes servi sumus: sic enim liberi esse possumus.

β) Tum Sulpicius Gallus de caeli ratiōne et de stellārum lunaeque statu ac motibus disputāvit eōque modo exercitum alacrem in pugnam misit. Sic liberāles artes Galli aditum ad illustrem illam Pauliānam victoriam dedērunt.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφραστούν στη Νέα Ελληνική τα παραπάνω αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B. 2. Να αντιστοιχίσετε τις λέξεις της στήλης A με τις λέξεις της στήλης B που έχουν μεταξύ τους ετυμολογική συγγένεια (3 λέξεις από τη στήλη A περισσεύουν).

A	B
stat	μάστορας
ministri	σερβίτσιο
magistratus	πυγμή
servi	μοτοποδήλατο
motibus	παράσταση
modo	
pugnam	
illustrem	

Μονάδες 10

19537

Β. 6. α) Να εντοπίσετε και να αναγνωρίσετε συντακτικά πέντε ονοματικούς ετερόπτωτους προσδιορισμούς στο πρώτο απόσπασμα, καταγράφοντας παράλληλα και τον όρο τον οποίο προσδιορίζουν.

(μονάδες 10)

β) *Lex enim est fundamentum libertātis, fons aequitātis*: να μετατρέψετε την κύρια πρόταση σε απαρεμφατική, με εξάρτηση από το “*Cicero dicit*”, κάνοντας όλες τις απαραίτητες αλλαγές (6 μονάδες). Να δικαιολογήσετε την πτώση του υποκειμένου του απαρεμφάτου (4 μονάδες).

(μονάδες 10)

Μονάδες 20

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

19537-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. α) Γιατί ο νόμος είναι το θεμέλιο της ελευθερίας, η πηγή της δικαιοσύνης. Ο νους (το πνεύμα) και η ψυχή και η σκέψη και η κρίση (η άποψη) της πολιτείας βρίσκονται στους νόμους. Όπως τα σώματα μας χωρίς τον νου (την ψυχή) (δεν υπάρχουν / δεν στέκονται / είναι νεκρά), έτσι (και) η πολιτεία χωρίς το νόμο δεν στέκεται (δεν υπάρχει). Οι αρχές (οι άρχοντες) είναι υπηρέτες (θεράποντες) των νόμων, οι δικαστές (είναι) ερμηνευτές των νόμων, τέλος, όλοι (εμείς) είμαστε υπηρέτες των νόμων· γιατί έτσι μπορούμε να είμαστε ελεύθεροι.

β) Τότε ο Σουλπίκιος Γάλλος πραγματεύτηκε (μίλησε) για τη φύση του ουρανού και για τη στάση και τις κινήσεις των άστρων και της σελήνης και με αυτό τον τρόπο έστειλε τον στρατό στη μάχη πρόθυμο (με αναπτωμένο ηθικό). Έτσι, οι ελευθέρια τέχνες (τα ελευθέρια μαθήματα) του Γάλλου άνοιξαν τον δρόμο για τη λαμπρή (ένδοξη) εκείνη νίκη του (Αιμίλιου) Παύλου.

B. 2.

A	B
magistrātus	μάστορας
servi	σερβίτσιο
pugnam	πυγμή
motibus	μοτοποδήλατο
stat	παράσταση

B. 6. α) Οι μαθήτριες/τές μπορούν να αναφέρουν πέντε από τους παρακάτω ονοματικούς ετερόπτωτους προσδιορισμούς:

libertatis → γενική αντικειμενική στο fundamentum

aequitatis → γενική υποκειμενική στο fons

civitatis → γενική κτητική αναφέρεται στα υποκείμενα του ρήματος (mens, animus, consilium και sententia) / γενική υποκειμενική στο sententia

19537-Λύση

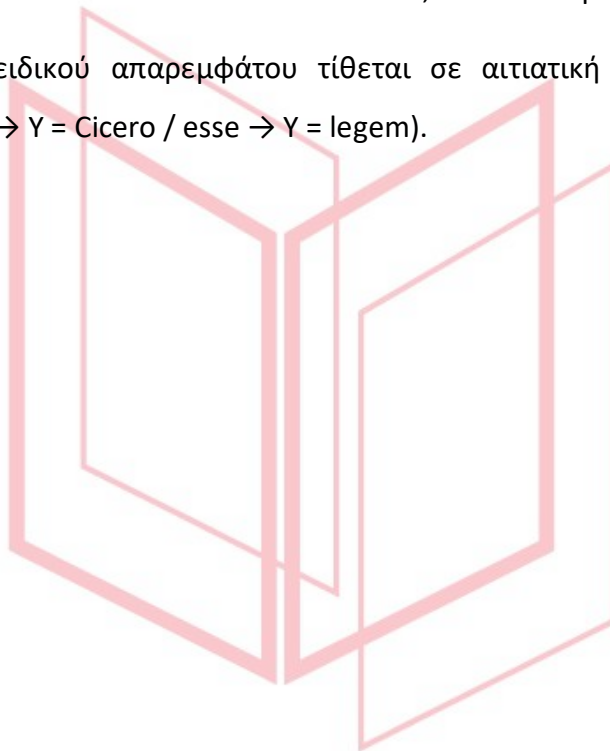
legum (το πρώτο του αποσπάσματος) → γενική αντικειμενική στο ministri

legum (το δεύτερο του αποσπάσματος) → γενική αντικειμενική στη λέξη interpretes

legum (το τρίτο του αποσπάσματος) → γενική αντικειμενική στη λέξη servi

β) Cicero dicit legem enim esse fundamentum libertātis, fontem aequitātis

Το υποκείμενο του ειδικού παρεμφάτου τίθεται σε αιτιατική πτώση, γιατί έχουμε ετεροπροσωπία (dicit → Y = Cicero / esse → Y = legem).

αθηνάϊσιν

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ ΙΙΙ, ΜΑΘΗΜΑ ΙV, ΜΑΘΗΜΑ ΧΙΙΙ

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Repente Perseus calceis pennātis advolat; puellam videt et stupet formā puellae. Perseus hastā beluam delet et Andromedam liberat.

β) In bello pericula audaciā propulsābant et beneficiis amicitias parābant. Delecti consultābant patriae; eis corpus ex annis infirmum sed ingenium propter sapientiam validum erat.

γ) Sulpicius Gallus legātus Luci Aemili Pauli erat, qui bellum adversus Persen regem gerēbat. Serēnā nocte subito luna defecerat; ob repentīnum monstrum terror animos militum invaserat et exercitus fiduciam amiserat.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B.2. Να αντιστοιχίσετε καθεμία λατινική λέξη της στήλης A με τη λέξη της στήλης B με την οποία συγγενεύει ετυμολογικά (δύο λέξεις της στήλης B περισσεύουν):

A	B
videt	ανεμίζω
liberat	διανυκτερεύω
pericula	βιδώνω
nocte	ιδεαλιστής
animos	ανελευθερία
	ανεμελιά
	πείραγμα

Μονάδες 10

B.6.α) «qui bellum adversus Persen regem gerebat»: να χαρακτηρίσετε συντακτικά τους όρους της προηγούμενης πρότασης.

(Μονάδες 10)

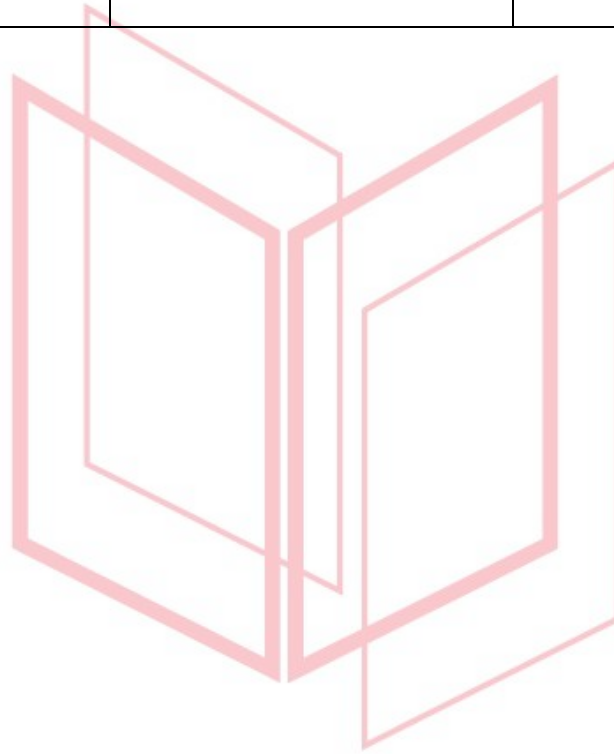
β) Να εντοπίσετε στα αποσπάσματα που σας δόθηκαν τέσσερις προσδιορισμούς της αιτίας που εκφέρονται είτε εμπρόθετα είτε με πλάγια πτώση ουσιαστικού (4 Μονάδες). Στη συνέχεια να εντάξετε τον καθένα στον παρακάτω πίνακα ανάλογα με τον τρόπο εκφοράς του, δηλώνοντας ταυτόχρονα και τον όρο που προσδιορίζει (6 Μονάδες).

21010

Εμπρόθετος Προσδιορισμός	Πλάγια πτώση	Όρος που προσδιορίζει

(Μονάδες 10)

Μονάδες 20

αθλημπινίσης

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

21010-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A.

α) Ξαφνικά ο Περσέας καταφθάνει πετώντας με τα φτερωτά σανδάλια (του)· βλέπει την κοπέλα/την κόρη και θαμπώνεται από την ομορφιά της κοπέλας. Ο Περσέας σκοτώνει το κήτος με το δόρυ (του) και ελευθερώνει την Ανδρομέδα.

β) Στον πόλεμο απομάκρυναν/απωθούσαν τους κινδύνους με την τόλμη/το θάρρος (τους) και αποκτούσαν συμμαχίες/συμμάχους με τις ευεργεσίες (τους). Εκλεγμένοι (άνδρες) φρόντιζαν για την πατρίδα/το κράτος· σ' αυτούς το σώμα ήταν αδύναμο από τα χρόνια αλλά το πνεύμα δυνατό χάρη στη σοφία (τους)/εξαιτίας της σοφίας (τους). (Οι άντρες αυτοί είχαν το σώμα αδύναμο από τα χρόνια αλλά το πνεύμα δυνατό εξαιτίας της σοφίας (τους)).

γ) Ο Σουλπίκιος Γάλλος ήταν ύπαρχος του Λεύκιου Αιμίλιου Παύλου, ο οποίος διεξήγε πόλεμο/πολεμούσε εναντίον του Περσέα του βασιλιά. Μια ξάστερη νύχτα ξαφνικά η σελήνη είχε χαθεί/έγινε έκλειψη της σελήνης· εξαιτίας του ξαφνικού παράξενου και φοβερού θεάματος, τρόμος είχε καταλάβει/πιάσει τις ψυχές των στρατιωτών και ο στρατός είχε χάσει την αυτοπεποίθησή (του)/το ηθικό (του).

B.2.

videt → ιδεαλιστής

liberat → ανελευθερία

pericula → πείραγμα

nocte → διανυκτερεύω

animos → ανεμίζω

B.6.α)

gerebat: είναι το ρήμα της πρότασης

qui: είναι το υποκείμενο του ρήματος gerebat

bellum: είναι το αντικείμενο του ρήματος gerebat

adversus Persen: είναι εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της εχθρικής διάθεσης/κατεύθυνσης στο ρήμα gerebat

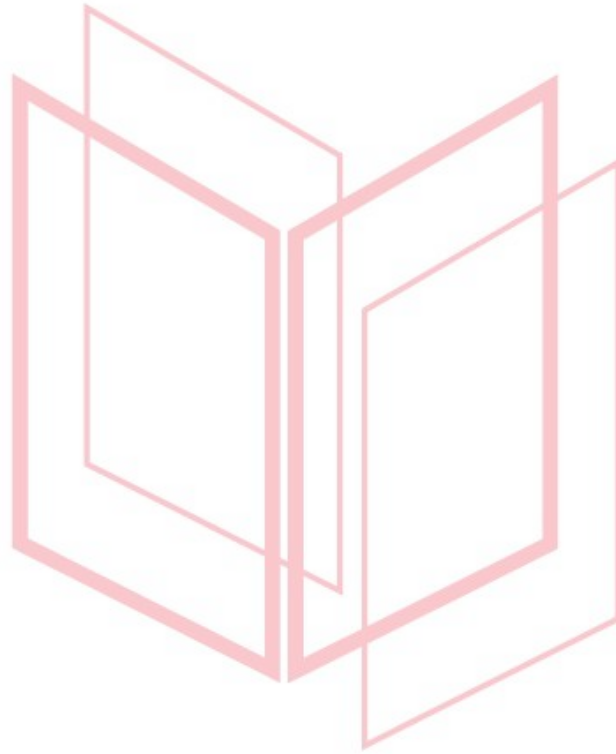
regem: ομοιόπτωτος προσδιορισμός, παράθεση στο Persen

β)

Εμπρόθετος Προσδιορισμός	Πλάγια πτώση	Όρος που προσδιορίζει
	formā	superba

21010-Λύση

ex annis		(infirmum) erat
propter sapientiam		(validum) erat
ob monstrum		invaserat

αθημπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

21052

ΜΑΘΗΜΑ VII, ΜΑΘΗΜΑ XIII

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Caesar propter frumenti inopiam legiōnes in hibernis multis conlocat. Ex quibus quattuor in Nervii hiemāre iubet et tribus imperat in Belgis remanēre. Legātos omnes frumentum in castra importāre iubet. Milites his verbis admonet: «Hostes adventare audio; speculatōres nostri eos prope esse nuntiant.

β) Sulpicius Gallus legātus Luci Aemili Pauli erat, qui bellum adversus Persen regem gerēbat. Serēnā nocte subito luna defecerat; ob repentinum monstrum terror animos militum invaserat et exercitus fiduciam amiserat.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφραστούν στη Νέα Ελληνική τα παραπάνω αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B. 2. Να αντιστοιχίσετε τις λέξεις της στήλης Α με τις λέξεις της στήλης Β που έχουν μεταξύ τους ετυμολογική συγγένεια (3 λέξεις από τη στήλη Α περισσεύουν).

A	B
hiemāre	λυχνάρι
audio	άνεμος
legatus	χιόνι
nocte	νυχτόβιος
subito	ωτοασπίδες
luna	
animos	
amiserat	

Μονάδες 10

21052

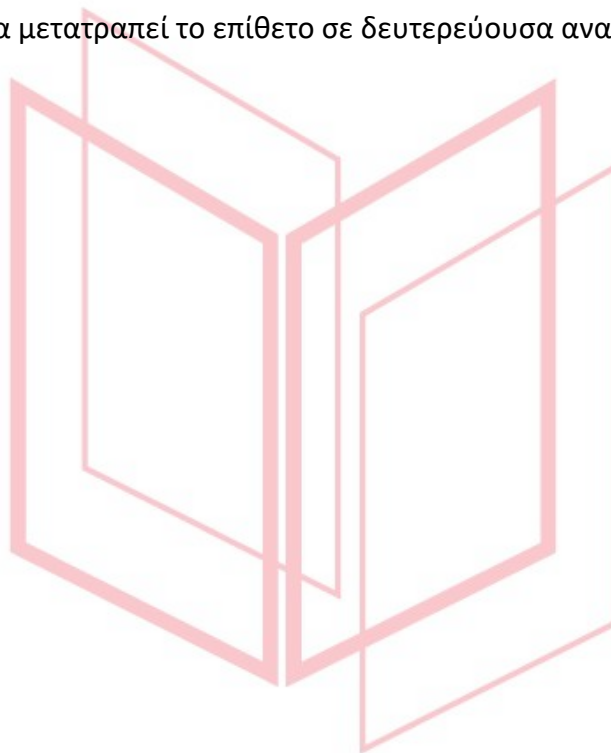
Β. 6. α) Στο απόσπασμα «Caesar propter frumenti ... in Belgis remanere.» να εντοπίσετε και να χαρακτηρίσετε συντακτικά πέντε (5) εμπρόθετους επιρρηματικούς προσδιορισμούς. Να καταγράψετε, επίσης, τους όρους στους οποίους αναφέρονται.

(μονάδες 10)

β) in hibernis multis: να μετατραπεί το επίθετο σε δευτερεύουσα αναφορική πρόταση.

(μονάδες 10)

Μονάδες 20

αθηνάϊσιν

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

21052-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. α) Ο Καίσαρας εξαιτίας της έλλειψης δημητριακών (λόγω της έλλειψης σταριού) εγκαθιστά τις λεγεώνες σε πολλά χειμερινά στρατόπεδα. Διατάζει τέσσερις από αυτές να ξεχειμωνιάσουν στους Νερβίους (στη χώρα των Νερβίων) και (άλλες) τρεις διατάζει να παραμείνουν στους Βέλγους (στη χώρα των Βέλγων). Διατάζει (δίνει εντολή σε) όλους τους διοικητές των λεγεώνων να εισάγουν στο στρατόπεδο δημητριακά (να μεταφέρουν στάρι στα στρατόπεδά τους). Συμβουλεύει τους στρατιώτες (του) με αυτά τα λόγια (με τα παρακάτω λόγια): «πληροφορούμαι ότι πλησιάζουν οι εχθροί· οι ανιχνευτές μας αναγγέλλουν ότι αυτοί (οι εχθροί) είναι (βρίσκονται) κοντά.

β) Ο Σουλπίκιος Γάλλος ήταν ύπαρχος του Λεύκιου Αιμίλιου Παύλου, ο οποίος διεξήγε πόλεμο (που πολεμούσε) εναντίον του Περσέα, του βασιλιά. Μια ξάστερη νύχτα ξαφνικά είχε χαθεί η σελήνη (έγινε ξαφνικά έκλειψη σελήνης)· από (αυτό) το ξαφνικό, παράξενο και φοβερό θέαμα τρόμος είχε εισχωρήσει στις (είχε πιάσει τις) ψυχές των στρατιωτών και ο στρατός είχε χάσει το ηθικό (την αυτοπεποίθησή) του.

B. 2.

A	B
luna	λυχνάρι
animos	άνεμος
hiemāre	χιόνι
nocte	νυχτόβιος
audio	ωτοασπίδες

B. 6. α)

propter inopiam: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου στο conlocat

21052-Λύση

in hibernis: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει στάση σε τόπο στο conlocat

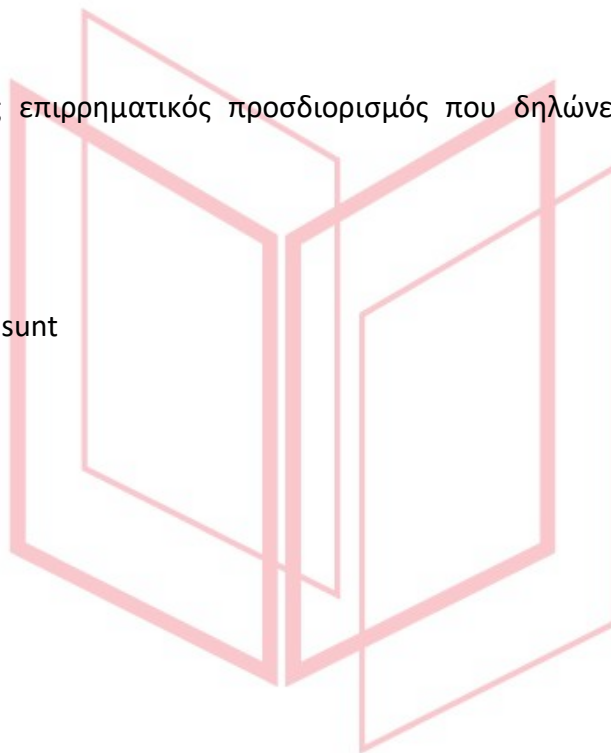
Ex quibus: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του διηρημένου όλου στο quattuor

in Nerviis: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει στάση σε τόπο στο hiemare

in Belgis: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει στάση σε τόπο στο remanere

β)

in hibernis quae multa sunt

αθλημπινίσης

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ